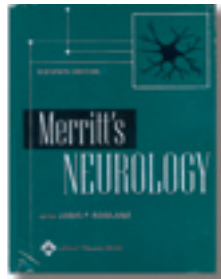

Nevrologisk klassiker i ny utgave

Lewis P. Rowland, red.

Merritt's Neurology

11. utg. 1 271 s. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2005. Pris USD 99 ISBN 0-7817-5311-2

Denne 11. utgaven av den kjente læreboken i nevrologi *Merritt's Neurology*, er en totalt gjennomarbeidet ny utgave. Houston Merritt var i mange år sjef for Nevrologisk avdeling ved Columbia University i New York, og var i sin tid en av USAs mest ledende nevrologer. Hans lærebok ble første gang utgitt i 1955, og han var selv eneforfatter på de første 5–6 utgavene.

Ansvarlig for senere utgaver har vært Merritts etterfølger Lewis Rowland som først og fremst er kjent for sine studier av muskelsykdommer. Han knyttet raskt til seg en rekke medarbeidere slik av de senere utgaver fikk flere medforfattere.

I denne utgaven er det hele 92 medforfattere, mange av dem kolleger og elever av Houston Merritt og Lewis Rowland. Etter anmelderens oppfatning taper boken noe på så mange medforfattere. Den er bl.a. beregnet på medisinske studenter, men jeg synes nok at den langt på vei har mistet noe av det enhetlige preget som kjennetegnet tidligere utgaver.

Stoffet er inndelt i 26 seksjoner med 171 kapitler samt en fylldig indeks. Dette er en totalt gjennomarbeidet utgave i forhold til de tidligere, og spesielt merker man innslaget av molekylærbiologiske og neurogenetiske nyvinninger i de fleste av kapitlene. Det er dessuten kommet til flere nye kapitler, bl.a. et om endovaskulærnevrologi. Siden boken bl.a. er beregnet på medisinske studenter, savner anmelderen et innledende kapittel om nevrologisk undersøkelsesmetodikk.

Boken er skrevet på en direkte og klar måte, basert på fakta og ikke synspunkter, dvs. kunnskapsbasert medisin. Den er etter anmelderens mening for stor for medisinstudenter, men vil være nyttig lesing for vordende nevrologer og andre med interesse for nevrologi. Det er på mange måter en fremragende bok, men den kommer fortsatt neppe opp mot Victor & Adams *Principles of neurology* som etter anmelderens mening er selve gullstandarden på en moderne lærebok i nevrologi.

Rolf Nyberg-Hansen

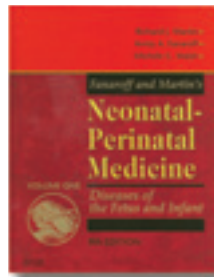
Nevrologisk avdeling
Rikshospitalet

Perinatologi – hva er det?

Richard J. Martin, Avroy A. Fanaroff, Michele C. Walsh

Fanaroff and Martin's Neonatal-perinatal medicine

Diseases of the fetus and infant. 8. utg. 2 036 s, tab, ill. 2 bd. Philadelphia, PA: Elsevier Mosby, 2006. Pris GBP 158 ISBN 0-323-02966-3

Dette er 8. utgave av denne læreboken som først utkom i 1973. Forfatterne Fanaroff og Martin har nå med seg Michele C. Walsh som tredjeforfatter for å styrke kapitler som epidemiologi, perinatal service,

forhold i omgivelsene etter fødsel og sentralnervesystemet. Bøkene har ellers over 100 medforfattere som gir presentasjonen ekstra styrke.

De mange utgavene i løpet av vel 30 år viser noe av populariteten og betydningen av en lærebok som omhandler tiden før, under og etter fødselen, det vil si perinatologi.

At boken er i to bind, gjør den mer upraktisk, men med et sidetall på over 2 000 ville den vært for stor i ett. På den annen side foreligger teksten også på en medfølgende CD, noe som gjør den lettere håndterbar og lettere å søke i, da man i registeret svært ofte finner henvisningen til det andre bindet, inntil man blir kjent med innholdet og plasseringen.

Innledningsvis gis det historiske overblikk over nyfødtdisinens utvikling gjennom de siste hundreårene, et spennende innblikk i bl.a. «iatroepidemier» (skader som oppstår etter «antatt god behandling»). Her kan nevnes for lite surstoff for å forhindre øyeskader, kjerneicterus ved bruk av sulfapreparater, «gray baby syndrome» ved bruk av kloramfenikol, m.m.).

Hvert kapittel er delt inn i flere seksjoner, og henvisninger i teksten viser stort sett til en annen seksjon og ikke til sidetall. For meg var dette irriterende, da jeg ofte måtte bruke tid til å lete frem seksjon og så finne søkeordet i stedet for å kunne gå direkte til den aktuelle siden.

Ved tilfeldige søk på konkrete diagnoser, var disse ofte fordelt på flere kapitler og til tider i begge bindene. Det er klart at enkelte diagnoser må omtales under ulike kapitler, men her hadde en henvisning til sidetall og bind 1 eller 2 gjort det lettere.

Referanselisten er god og utfyllende med referanser opp til år 2004. At referanselisten er ordnet alfabetisk, gjør det lettere hvis man søker etter en spesiell forfatter innen et spesielt emne.

For alle lærebøker innen fagområdet er

det slik at den ene er sterk på noen felter, mens en annen har sin styrke på andre områder. På den måten vil flere bøker innen neonatologi og etter hvert perinatologi utfylle hverandre. Derfor bør også denne utgaven være tilgjengelig ved alle avdelinger som har med syke nyfødte og for tidlig fødte barn å gjøre, og gjerne være i privat eie hos spesielt interesserte.

Bortsett fra de små innvendingene som er fremkommet (inntil man blir godt kjent med boken), er den absolutt å anbefale som standardverk ved landets nyfødtafdelinger.

Rolf Lindemann

Intensivavdelingen for nyfødte
Ullevål universitetssykehus

Innføringsbok i behandling av smerter

Stephen Coniam, Janine Mendham

Principles of pain management for anaesthetists

260 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press, 2005. Pris GBP 35 ISBN 0-340-81648-1

Dette er en innføringsbok for blivende anestesileger om behandling av smerter. Forfatterne er overleger ved en smerteklinikk ved anestesivdelingen ved Frenchay Hospital i Bristol, UK. De

har skrevet oversiktlig om smertefysiologi, om vurdering av pasienter som har smerter. De beskriver prinsippene for håndtering av akutte smerter i ulike situasjoner, om fødselssmerter, akutte smerter hos barn, hos eldre, smerter etter nevrokirurgi, smerter etter dagkirurgi, hos pasienter i en intensivavdeling, smerter ved myokardinfarkt, nyrekolik, akutt rygg og radikulære smerter (isjassmerter).

En seksjon omhandler vurdering og håndtering av pasienter med langvarig smerte som ikke er forårsaket av kreft: Foruten medikamentell lindring, nerveblokkadeteknikker, elektrostimulering og fysioterapi, legger de vekt på psykologiske sider ved langvarige smerter. En annen seksjon omhandler lindring av smerter forårsaket av kreft.

I forhold til målgruppen gis det en oversiktlig innføring i de fleste vanlige smerte-problemer og håndteringen av disse. I en slik relativt kortfattet oversikt er det mange detaljer og anbefalinger som kan diskuteres. Alt i alt er boken et godt valg for yngre anesthesiologer, men også for dem som trenger en rask repetisjon av fagfeltet algesiologi. Dette kan være en nyttig innføringsbok for utdanningskandidater både

i allmenntilleggsmedisin, kirurgi, nevrologi og for leger i andre fagfelter der smertevurdering og smertelindring er en viktig del av den kliniske hverdag. Men boken må nok suppleres med fordypningslesing i en av de mange fyldigere lærebøker som nå publiseres innen dette fagfeltet.

Harald Breivik

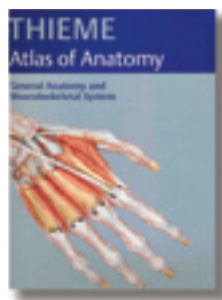
Anestesiavdelingen
Rikshospitalet-Radiumhospitalet

Glimrende atlas om bevegelsesapparatet

Michael Schuenke, Erik Schulte,
Udo Schumacher

Atlas of anatomy

General anatomy and the musculoskeletal system. 541 s, tab, ill. New York: Thieme, 2005. Pris USD 65
ISBN 3-13-142081-2

Dette atlaset følger opp og videreutvikler sterke tyske tradisjoner innen presentasjon av anatomifaget. Første del omhandler generell anatomi, dvs. kortfattet omtale av fylogene og ontogene samt oversikt over systemer

med relasjon til bevegelsesapparatet. Det innbefatter blant annet også mikroskopisk struktur. Så følger behandling av rygg og kroppsvegg, overekstremitet og til sist underekstremitet. Presentasjonen er slik at hovedvekten er lagt på funksjonell fremfor topografisk anatomi, selv om topografi også er ivaretatt.

Det finnes mange atlas på markedet, men dette er likevel i særklasse når det gjelder bildematerialets nøyaktighet og forbilledlig klare og estetiske gjengivelse av anatomiske strukturer. Teksten er såpass rikelig at den et stykke på vei dekker stoff som ellers finnes i lærebøker. For eksempel inneholder bildetekstene ofte påpekning av viktige funksjonelle poenger, og musklene presenteres i grupper etter funksjon. I tillegg til naturtro planser av strukturene, er det også hele tiden tatt inn relevante embryologiske, biomekaniske og kliniske aspekter. Det er videre rikelig med oversiktlike figurer som viser viktige forhold når det gjelder innervasjon, blodforsyning og lymfedrenasje. Denne utgaven er engelskspråklig og med engelsk nomenklatur.

For leger innen fysikalsk medisin, nevrologer og fysioterapeuter vil dette vakre atlaset være godt egnet for oppslag og oppfrisking. For medisinstudenter er det muligens i største laget, og at det er engelsk nomenklatur er ingen fordel for innlæringen

av anatomiske navn. På den annen side vil de mange funksjonelle og kliniske poengene gjøre at atlaset vil være til nytte gjennom hele studiet.

Per Brodal

Avdeling for anatomi
Universitetet i Oslo

Lærebok om brystkreft

David J. Winchester, David P. Winchester,
Clifford A. Hudis

Breast cancer

2. utg. 607 s, tab, ill. Hamilton: BC Decker, 2006. Pris USD 150
ISBN 1-55009-272-3

Denne amerikanske læreboken henvender seg til leger og forskere som arbeider med brystkreft. De 37 kapitlene dekker alt fra brystkreftens historiske utvikling, epidemiologi, molekylære bakgrunn,

screening, diagnostiske teknikker, patologi, operasjonsmetoder, adjuvant behandling, litt plastikkirurgi og behandling av residiv. Det følger med en CD-ROM hvor hele teksten og alle bildene er lagt inn. Tanken bak dette er bl.a. at man skal kunne skrive ut informasjon som pasienter kan ha nytte av.

Behandling av brystkreft har endret seg raskt, fra at alle pasienter skulle fjerne brystet, til dagens situasjon hvor skreddersydd, multimodal behandling til hver enkelt pasient snart ser ut til å være innen rekkevidde. Bakgrunnen for disse nye behandlingsprinsippene er godt dokumentert. Kapitlene bærer preg av amerikansk tankegang, men det aller meste er holdbart for norske behandlingsrutiner. Jeg savner imidlertid omtale av enkelte sentrale temaer som for eksempel mikrometastaser i beinmarg. Mikrometastaser i lymfeknuter er så vidt nevnt i patologikapitlet. Dette er et tema som er viet stor interesse i europeisk sammenheng. Fysisk aktivitet og relasjon til brystkreft er omtalt med få ord og uten sentrale referanser. ROLL, en teknikk for å identifisere ikke-palpable lesjoner i brystet, er heller ikke omtalt. Boken kan ikke benyttes som noen lærebok i kirurgiske teknikker.

Boken har A4-format med god layout, glosset papir og relativt mange illustrasjoner. Dessverre er kvaliteten på figurene og illustrasjonene ikke gode. Figurene er små, vanskelig lesbare, ofte i svart-hvitt med et gammelmodig preg. Tilsvarende er mange av fargefotoene uskarpe og av dårlig kvalitet.

Til tross for illustrasjonsmessige mangler, kan læreboken anbefales kjøpt inn

til kirurgiske, radiologiske og onkologiske avdelinger som behandler brystkreftpasienter.

Ellen Schlichting

Gastrokirurgisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Genetikk på en forståelig måte

Dag Undlien

Din unike arv

Genetikk og helse. 237 s, ill. Oslo: Aschehoug, 2005. Pris NOK 329
ISBN 82-03-23248-5

Gener, gentester, sykdom, livsstil, forebygging, genterapi og lovregulering av disse felter er tema som kan sette følelser i sving og som ofte diskuteres i mediene. På norsk finnes det enkelte lærebøker om de mer biologiske sider av

moderne genetikk, men forlaget hevder at denne boken er den første norske samlede presentasjon av hva medisinsk genforskning er. Jeg tror ikke forfatteren har hatt fullt så store ambisjoner. Dette er ingen lærebok i medisinsk genetikk, og forfatteren er ikke spesialist i medisinsk genetikk, men det er åpenbart et behov for lettforståelig informasjon om medisinsk genetikk.

Forfatteren starter trendmessig veltruffet med fedme, sult, genvarianter og gensløyd. Det er fullt av eksempler på genetiske sykdommer som mange avislesere og TV-tittere vil kjenne igjen. Samtidig beskrives på en lettest måte en del av den forskning som banet veien for forståelse av de genetiske mekanismer som ligger til grunn. Dette er en fremstillingsmåte som gir lesere med nysgjerrighet mulighet for nærmere innsikt i både sykdommer og normalbiologi. Leseren vil finne kapitler om oppdagelsen av DNA-molekylets struktur, om mutasjoner, genetisk aldring, genterapi, individuelt tilpasset medikamentell behandling, arv og miljø og ikke minst livsstilsykdommer. Forfatteren tar til orde for en mindre dogmatisk tilnærming til genetisk disposisjon og livsstilsykdommer. Han argumenterer for en mer nøktern tilnærming til genetiske tester og lovgivningen omkring disse, og han sukker over de mange byråkratiske regler og til dels stengsler for viktig epidemiologisk forskning om våre folkesykdommer.

Mehmet-saken og den fornyede diskusjon omkring «sorteringssamfunnet» var kanskje impuls til skrivingen av denne boken. Undlien gir en engasjert fremstilling av sitt møte med Mehmet-familien og dens